STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 8453
30 maart
2015

Uitspraak Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg

Nr. C2014.013

Beslissing in de zaak onder nummer C2014.013 van:
A., thans verblijvende in het FPC B. te C., appellant, klager in eerste aanleg, gemachtigde: mr. Y.H.G. van der Hut, advocaat te Den Haag
tegen
D., psychiater, werkzaam te E., verweerder in beide instanties, gemachtigde: mr. M.R. Gans, advocaat te Groningen.

1. Verloop van de procedure

A. – hierna klager – heeft op 22 januari 2013 bij het Regionaal Tuchtcollege te Groningen tegen D. – hierna de psychiater – een klacht ingediend. Bij beslissing van 12 november 2013, onder nummer G2013/22 heeft dat College klager in de klacht niet-ontvankelijk verklaard.
Klager is van die beslissing tijdig in hoger beroep gekomen.
De psychiater heeft een verweerschrift in hoger beroep ingediend.
De zaak is in hoger beroep tegelijkertijd maar niet gevoegd met de zaak A. / F., psychiater (C2014.011) behandeld ter openbare terechtzitting van het Centraal Tuchtcollege van 25 november 2014, waar namens klager is verschenen mr. Van der Hut voornoemd en de psychiater, bijgestaan door mr. Gans voornoemd.
Klager is niet ter terechtzitting verschenen in verband met een TBS-verlengingszitting eveneens gepland op 25 november 2014. Het namens klager door mr. Van der Hut bij faxbericht d.d. 22 september 2014 ingediende verzoek om aanhouding van de behandeling van de zaak is door het Centraal Tuchtcollege niet gehonoreerd (brief d.d. 25 september 2014).

2. Beslissing in eerste aanleg

Het Regionaal Tuchtcollege heeft aan zijn beslissing de volgende overwegingen ten grondslag gelegd.
"2. Vaststaande feiten
Voor de beoordeling van de klacht gaat het College uit van de volgende feiten, die tussen partijen als niet of onvoldoende betwist vaststaan.
2.1 Klager is bij vonnis d.d. 18 juni 1994 van de rechtbank G. veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes jaar, alsmede terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege ter zake van doodslag.
Vanaf 23 november 2009 verblijft klager in het FPC H. te E. (hierna mede te noemen: H.), nadat hij de jaren voordien behandeld is in diverse andere tbs-instellingen. Verweerder is psychiater en als directeur behandelzaken werkzaam in de H.
Uit de behandelrapportage van klager blijkt dat hij bekend is met delictgerelateerd drugsgebruik.
2.2 Sinds 11 augustus 2010 heeft klager begeleid verlof. Met ingang van 10 augustus 2011 is dit omgezet in onbegeleid verlof. In het kader van deze verlofregeling vinden urinecontroles op het gebruik van verdovende middelen plaats.
Op 20 september 2012 scoorde klager bij een urinecontrole positief op het gebruik van opiaten. Door een procedurele fout was het niet mogelijk een bevestigingsonderzoek te laten uitvoeren. In overleg met klager werd besloten een haaranalyse te laten uitvoeren door het laboratorium van de ziekenhuisapotheek van het UMCG. De uitslag van deze analyse duidde op herhaaldelijk cocaïnegebruik over een langere periode.
2.3 Klager heeft op 6 november 2012 een brief geschreven aan verweerder, waarin hij vraagt om een gesprek nu zijn resocialisatietraject naar aanleiding van urinecontroles en de haaranalyse is stopgezet. Bij brief van dezelfde datum heeft verweerder geantwoord dat de brief – gelet op de taakverdeling – ter behandeling is doorgezonden aan de eerste geneeskundige.
2.4 De eerste geneeskundige heeft op 9 november 2012 een gesprek gehad met klager, waarin zij heeft voorgesteld twee haarmonsters af te nemen en deze door verschillende laboratoria te laten onderzoeken. Klager heeft verzocht dit voorstel schriftelijk aan zijn raadsman te sturen, hetgeen de eerste geneeskundige bij brief van 22 november 2012 heeft gedaan.
Bij beslissing van 6 december 2012 heeft het gerechtshof in I. de behandeling van de zaak geschorst teneinde door het Nederlands Forensisch Instituut (hierna te noemen: NFI) een haaranalyse te laten verrichten op basis van een door klager en zijn raadsman en de kliniek te formuleren vraagstelling. Het NFI heeft op 16 april 2013 gerapporteerd dat in het haarmonster geen gedragsbeïnvloedende middelen zijn aangetoond.

3. De klacht
De klacht luidt – zakelijk weergegeven – als volgt.
Verweerder is als leidinggevende en eindverantwoordelijke in gebreke gebleven met betrekking tot de zorg die hij klager als patiënt behoorde te geven.
4. Het verweer
Het verweer luidt – zakelijk weergegeven – als volgt.
Het handelen van verweerder betreft de toepassing van de Beginselenwet verpleging terbeschikkinggestelden (hierna mede te noemen: Bvt) en de daarop gebaseerde nadere regelgeving. Dit is niet zonder meer toetsbaar in het kader van het tuchtrecht.
Voorts is van belang dat verweerder heeft gehandeld in de hoedanigheid van leidinggevende. Er is aldus geen sprake van (direct) medisch handelen dan wel handelen de goede uitoefening van de individuele gezondheidszorg betreffende.
Gezien deze hoedanigheid en de aard van het handelen is een tuchtrechtelijke toetsing niet mogelijk.
Voor het geval wel sprake zou zijn van een situatie die zich tuchtrechtelijk laat toetsen, is verweerder niet op enige wijze tekortgeschoten.
5. Beoordeling van de klacht
5.1 Het College stelt allereerst vast dat een haaranalyse niet een handhavingsmiddel is ten behoeve van de orde en veiligheid in een tbs-instelling dat valt onder de bevoegdheid van de directeur van de instelling. Er is geen basis voor dit onderzoek in de Bvt en nadere regelingen, in tegenstelling tot een urinecontrole. De beslissing tot afname van een haaranalyse kan naar het oordeel van het College onder de reikwijdte van het tuchtrecht vallen.
5.2 De tuchtnormen zoals neergelegd in artikel 47, eerste lid, Wet BIG betreffen niet alleen handelen of nalaten in strijd met de zorg die een beroepsbeoefenaar dient te betrachten (eerste tuchtnorm), maar ook enig ander handelen of nalaten instrijd met het belang van een goede uitoefening van de individuele gezondheidszorg (tweede tuchtnorm). Het is onmiskenbaar de bedoeling van de wetgever geweest dat ook het handelen van een arts in een andere functie tot een tuchtrechtelijke veroordeling zou kunnen leiden, mits het handelen voldoende weerslag heeft op het belang van de individuele gezondheidszorg. Tegen deze achtergrond is het College van oordeel dat de omschrijving van handelingen op het gebied van de individuele gezondheidszorg zoals opgenomen in artikel 1 Wet BIG er niet aan in de weg hoeft te staan dat handelen van artsen in een andere hoedanigheid als tuchtrechtelijk relevant aan de tuchtrechter wordt voorgelegd.
5.3 Verweerder heeft als leidinggevende als reactie op een brief van klager schriftelijk te kennen gegeven dat als verantwoordelijkheidsverdeling binnen de groep leidinggevenden is afgesproken dat de door klager opgeworpen vragen worden behandeld door de eerste geneeskundige. Deze is daarop ook daadwerkelijk in contact getreden met klager om tot een oplossing van het probleem te komen.
Naar het oordeel van het College heeft klager tegen deze achtergrond onvoldoende gesteld waaruit zou blijken dat het handelen van verweerder in dezer weerslag heeft op het belang van de individuele gezondheidszorg. Het College zal de klacht daarom niet-ontvankelijk verklaren”.

3. Vaststaande feiten en omstandigheden

Voor de beoordeling van het hoger beroep gaat het Centraal Tuchtcollege uit van de feiten zoals weergegeven in de beslissing in eerste aanleg, zij het dat het Centraal Tuchtcollege waar onder 2.4 vermeld staat: “Klager heeft verzocht dit voorstel schriftelijk aan zijn raadsman te sturen, hetgeen de eerste geneeskundige bij brief van 22 november 2012 heeft gedaan”, het Centraal Tuchtcollege in plaats daarvan leest: “Klager heeft verzocht dit voorstel schriftelijk aan zijn raadsman te sturen, hetgeen de eerste geneeskundige bij brief van **14** november 2012 heeft gedaan”.

4. Beoordeling van het hoger beroep

4.1 Klager is in beroep opgekomen tegen de overweging van het Regionaal Tuchtcollege dat klager onvoldoende heeft gesteld waaruit zou blijken dat het handelen van verweerder in deze weerslag heeft op het belang van de individuele gezondheidszorg. Het beroep van klager strekt ertoe dat hij in de klacht ontvankelijk wordt verklaard en zijn klacht alsnog gegrond wordt verklaard.
4.2 Verweerder heeft verweer gevoerd en (impliciet) geconcludeerd tot verwerping van het beroep.
4.3 Het Centraal Tuchtcollege overweegt als volgt.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

4.4 Verweerder is in de TBS-kliniek werkzaam als psychiater tevens directeur behandelzaken en is niet klagers behandelaar geweest. Verweerders handelen ten opzichte van klager valt derhalve niet onder de eerste tuchtnorm (artikel 47 lid 1 sub a Wet BIG).
4.5 Wel valt het handelen van verweerder in dit bijzondere geval onder de tweede tuchtnorm (artikel

47 lid 1 sub b van de Wet BIG). Het Centraal Tuchtcollege stelt voorop dat bij TBS-patiënten in detentie de besluitvorming rondom het behandeltraject van de patiënt op bepaalde vlakken kan samenvallen met de besluitvorming rondom de handhaving ten behoeve van de orde en veiligheid in de samenleving. Naar het oordeel van het Centraal Tuchtcollege is daarvan in het onderhavige geval sprake.

4.6 Verweerder is bij de situatie betrokken toen klager zich in de eindfase van zijn TBS-behandeling bevond en zijn resocialisatietraject (onbegeleid verlof) was stopgezet nadat bij een van zijn urinecontroles verdovende middelengebruik was aangetoond en ook de uitslag van een nadien uitgevoerde haaranalyse duidde op herhaald cocaïnegebruik over een langere periode. Klager had naar aanleiding daarvan verweerder als directeur behandelzaken aangeschreven (brief d.d. 6 november 2012) met – kort gezegd – het verzoek om een nieuwe haaranalyse te (doen) realiseren zodat hij kon bewijzen dat er (toch) geen sprake is geweest van verdovende middelengebruik over de betreffende periode. Verweerder heeft klagers verzoek vervolgens doorgeleid naar de eerste geneeskundige die op grond van de taakverdeling binnen de TBS-instelling verantwoordelijk is voor de afwikkeling van dergelijke verzoeken.

4.7 Verweerder heeft ter zitting in hoger beroep verklaard dat klager met zijn tweede TBS-traject bezig was. Zodoende was in de TBS-instelling bekend dat klager in het laatste deel van zijn resocialisatietraject – het onbegeleid verlof – zijn moeilijkste fase tegemoet zou gaan en dat daar het leermoment voor klager lag. Mede gelet hierop hebben de eerste geneeskundige, hijzelf en klagers behandelaar in samenspraak besloten om klager na de positieve urinecontrole en haaranalyse niet meteen ‘binnen te halen’, dat wil zeggen diens verloven te beëindigen, maar klager vanuit de TBS-kliniek nogmaals een expertise aan te bieden, te weten een zogenoemde dubbele haaranalyse, aldus verweerder. Het Centraal Tuchtcollege leidt hieruit af dat bij deze besluitvorming een bijzondere (extra) professionele afweging heeft plaatsgevonden, toegespitst op de persoon van klager als TBS-patiënt in het kader van zijn behandeltraject. Het Centraal Tuchtcollege is in dit specifieke geval van klager dan ook van oordeel dat mede het (toezichthoudend) optreden van verweerder als directeur behandelzaken weerslag heeft gehad op de wijze waarop aan de individuele TBS-behandeling van klager is vormgegeven. Dit betekent dat het handelen van verweerder in dit specifieke geval is te vatten onder het te beschermen belang van een goede uitoefening van de individuele gezondheidszorg als bedoeld in de zogenoemde tweede tuchtnorm van de Wet BIG. Klager is ontvankelijk in de klacht.

Beoordeling van de klacht

4.8 Uit rechtsoverweging 4.7 blijkt dat verweerder als directeur behandelzaken, de eerste geneeskundige en de behandelend psychiater van klager in samenspraak tot een professionele afweging zijn gekomen ten aanzien van het al dan niet beëindigen van de verloven van klager en het al dan niet aanbieden van een tweede expertise. Reeds hieruit blijkt naar het oordeel van het Centraal Tuchtcollege van voldoende zorg van onder meer verweerder als behandelend directeur voor klager als TBS-patiënt. Voorts is het Centraal Tuchtcollege, zoals ook overwogen in de tegelijkertijd behandelde zaak A./F. (C2014.011), van oordeel dat de eerste geneeskundige over wie verweerder als directeur behandelzorg toezicht had en aan wie verweerder klagers verzoek had doorgeleid, zorgvuldig heeft gehandeld. Zij heeft op 9 november 2012 in een gesprek met klager voornoemde dubbele haaranalyse voorgesteld en heeft met betrekking tot de uitvoering daarvan in reactie op klagers vraagpunten bij brief van 14 november 2012 adequaat gereageerd. Na de beslissing van het Gerechtshof te I. d.d. 6 december 2012 om het NFI een haaranalyse te laten verrichten, was er geen reden meer om de door de eerste geneeskundige voorgestelde dubbele haaranalyse te verrichten. Verweerder kan naar het oordeel van het Centraal Tuchtcollege dan ook geen tuchtrechtelijk verwijt worden gemaakt.

4.9 Het voorgaande betekent dat de beslissing waarvan beroep niet in stand kan blijven. Het Centraal Tuchtcollege zal opnieuw rechtdoende klager in de klacht ontvankelijk verklaren en de klacht ongegrond verklaren.

5. Beslissing

Het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg:
vernietigt de beslissing waarvan hoger beroep;
en opnieuw rechtdoende:
verklaart klager ontvankelijk in de klacht;
verklaart de klacht ongegrond.
bepaalt dat deze beslissing op de voet van artikel 71 Wet BIG zal worden bekendgemaakt in de Nederlandse Staatscourant, en zal worden aangeboden aan het Tijdschrift voor Gezondheidsrecht, Gezondheidszorg Jurisprudentie en Medisch Contact en met het verzoek tot plaatsing.

Deze beslissing is gegeven door: mr. W.D.H. Asser, voorzitter, mr. A.R.O Mooy en mr. drs. R. Prakke-Nieuwenhuizen, leden-juristen en dr. A.C.L. Allertz en prof. dr. P.P.G. Hodiamont, leden-

beroepsgenoten en mr. D. Brommer, secretaris, en uitgesproken ter openbare zitting van 19 maart 2015.

Voorzitter

Secretaris